

Марина Гримич

**Ажнабія на червоній
машині**

Роман

Київ
Нора-Друк
2018

УДК 821.161.2

Г 84

Г 84 **Гримич Марина**
Ажнабія на червоній машині. Роман / Марина
Гримич. — Київ : Нора-Друк, 2018. — 176 с.

ISBN 978-966-688-028-7.

Словом «ажнабія» називають в арабських країнах іноземок. Дія роману Марини Гримич відбувається в сучасному Лівані, відомому своїм міжконфесійним розмаїттям, і перегукується з середньовічними арабськими оповідками з «Тисячі й однієї ночі». В центрі сюжету опиняються дві ажнабії-українки — Павлина, заміжня за сунітом Ахмадом, та Віра (лагідно — Вірунчик), дружина шиїта Жаввада. Павлина береться допомогти Жавваду порозумітися з дружиною, однак та несподівано зникає, і в пошуках Вірунчика Ахмад, Жаввад, Павлина, а також таємничий дуруз Зіяд, що несподівано приєднався до компанії, об'їжджають червоною машиною увесь Ліван.

Книга пронизана делікатним гумором, який допомагає уявити специфіку міжетнічних шлюбів на Близькому Сході і розкрити секрети міжконфесійного та міжкультурного порозуміння.

УДК 821.161.2

ISBN 978-966-688-028-7

© Нора-Друк, 2018

Дорогий Ліване, дякую, що ти навчив мене кільком важливим речам: зберігати спокій та усміх при будь-якій несподіванці (і тоді вона розв'язується сама собою), вмінню жити в ситуації *in between* (антропологи таке називають щоденною дипломатією), а також розумінню того, що без деяких речей, які ми вважаємо обов'язковими (наприклад, правила дорожнього руху, правопис), цілком можна обійтися, а от без інших (табулі¹, хумус, фалафель², літери «айн» і «райн»³), слово «хабібі») — «жизнь просто не маєє смисла».

Марина Гримич

¹Традиційний салат ліванської кухні, основним компонентом якого є дрібно нарізана петрушка.

²Традиційна страва ліванської кухні — котлетки з гороху-нуту.

³Дві суто арабські літери на позначення двох горлових звуків.

1

Жаввад подивився в телефон, щоб іще раз зорієнтуватися на місцевості.

— Це десь тут, — сказав він сам собі. — Ажнабія⁴ на червоній машині живе поблизу книгарні «Халабі».

Ажнабія на червоній машині у Qasqas, Beirut, Lebanon

...Про книгарню, де можна залізти по драбині на альковчик, сховатися за мережаною фіранкою, скласти ноги по-турецьки, обпертися на подушечки і, попиваючи каву по-арабськи (яка вариться кілька годин і яку зготував вам сам власник книгарні), читати старі книги, насолоджуючись складанням арабських букв, що нагадує швидше розв'язування вузликів... Ага, таке місце в природі існує. Це бейрутська вінтажна букіністична книгарня «Халабі», що виникла на місці непробутової бакалійної крамнички. Тут працює найстильніша команда, яку я коли-небудь зустрічала в книгарнях, на чолі з Ланою Халабі. І, здається, стильність передається з покоління в покоління. Біля крамнички посаджено ще в 1960-х роках дерева, які дбайливо доглядає власник книгарні і які створюють благодатний тіньок, де можна почита-

⁴Іноземка (тут і далі — ліванський говірковий варіант арабської мови).

МАРИНА ГРИМИЧ

ти газету, куплену у нього ж, пана Абдалли Халабі. Це рятівна для мене оаза душевного простору серед бездушних сірих від бейрутського пилу бетонних будинків з брудними шторками на незаскленних балкончиках.

👍 Maryna Hrymch, Lana Halabi і 240 інших осіб

👍 Подобається

💬 Коментувати

➔ Поширити

АЖНАБІЯ НА ЧЕРВОНІЙ МАШИНІ

Жаввад трохи покружляв машиною по вузьких сусідніх вуличках серед однотипних бетонних будинків, розпитуючи місцевих мешканців про ажнабію на червоній машині, котра живе десь неподалік. І, нарешті, різко загальмував біля бакалійної крамнички, яка приліпилася до старого обдертого будинку, що незграбно стояв на крутому, U-подібному повороті вулички, й відразу ж почув, як за ним нетерпляче засигналили вічно незадоволені бейрутські водії, що їм Жаввад закрив проїзд. Цієї тисняви можна було б уникнути, якби не та червона машина, припаркована з іншого боку дороги під бетонним чотириповерховим будинком. Вона мало того, що стояла «проти шерсті» (у провулку був односторонній рух), а ще й нахабно випнула свій червоний зад, перегородивши добрий шмат незручної для маневрування вулички. Жаввад через вікно показав нетерплячим водіям жест «Ляхза⁵!», однак ті продовжували сигналити. На крутому віражі U-подібного повороту дороги на маленькій круглій табуреточці незворушно сидів власник бакалійної крамнички і кутив аргілі⁶. Обмінявшись із ним традиційними «кіфаками⁷» і «льхамдилля⁸», Жаввад запитав під голосне піпкання: «Скажи, істе⁹, де тут живе ажнабія на червоній машині?» Власник крамнички обдарував його красномовним поглядом,

⁵Почекай; жест, що супроводжує це слово, — складені у пучку три перших пальці руки.

⁶Кальян.

⁷Від *кіфак?* — Як справи? (у звертанні до чоловіка).

⁸Слава Богу (гаразд).

⁹Звертання до поважного чоловіка.

мовляв, «Хабібі¹⁰, ти міг би й не ставити цього дурного запитання, хіба ти не чуєш, як нахабний зад червоної машини і без того репетує на всю вулицю: “Це я, це я, бовдуре, це я — червона машина ажнабії!”». Бакалійник незворушно видихнув клубок диму і, ледь звівши брови, мовчки кивнув на червоний транспортний засіб. Отже, Жаввад приїхав куди треба. Він озирнувся навсібіч: про те, щоб припаркуватися, навіть не могло бути мови, тому він прийняв єдине правильне рішення і зробив коло, об’їхавши квартал. Жаввадові не хотілося кидати машину далеко, тому він щільно притиснув її до бакалійної крамнички.

Ажнабія на червоній машині у Qasqas, Beirut, Lebanon

...За десять років життя в Лівані я вже змирилася з кричущою дискримінацією пішоходів і майже повною відсутністю зеленої зони у Бейруті. Вимагати тут тротуару — це небачене нахабство і невиправдана розкіш. Маленька країна, мало місця. Щоб побудувати будинок, треба насамперед вирізати шмат скелі в горі. Який там тротуар! Тому я навчилася, зціпивши зуби і не реагуючи на піпкання черги машин за спиною, гуляти з високо піднятою головою і з дитячим візочком посеред проїжджої частини моєї вузької вулички. Нічого, почекаєте, не помрете. Я тут хазяйка. Я тут живу. Халас¹¹.

 Марґана Нґумч, Зумурруд і 312 інших осіб

 Подобається

 Коментувати

 Поширити

¹⁰Так називають одне одного чоловіки, навіть незнайомі, в побутовій ліванській говірці.

¹¹Кінець. Тут: крапка!

АЖНАБІЯ НА ЧЕРВОНІЙ МАШИНІ

Вийшовши з абияк запаркованої машини, Жаввад не відчув полегкості, йому стисло у грудях від неприємного передчуття. Проте відступати було пізно.

Маючи моральну відповідальність перед бакалійником, якому він почасти перегородив машиною вхід до крамниці, Жаввад зайшов досередини, купив хліба та різних цяцьок для своїх дітей, які обов'язково його спитають удома: «А що ти привіз нам, тату, з Бейрута?» Повернувшись на вулицю, він спробував розговорити власника крамнички, всіляко відтягуючи час знайомства з ажнабією та її родиною. Врешті-решт спитав, що той може сказати про власницю червоної машини. Чоловік співчутливо подивився на Жаввада, і той погляд містив кілька значень — від «я тобі не заздрю, хабібі» до «вшивайся, поки не пізно». Натомість уголос він дав докладні пояснення:

— Що тобі сказати, дорогий, вона тут уже десять років. Сусід привіз її з України. Сам він порядний, мовчазний і надійний чоловік. Ахмадом звати. Я знав його ще хлопчиськом. Він вивчився на інженера, тепер будує будинки. Взагалі Ідріси — так їх звать — місцева, шанована сунітська родина. Батько сімейства — теж інженер, на заробітках в Саудії. Скажу тобі по секрету, що цим Ідрісам завжди «щастило» з жінками — ті, як на підбір, завжди були з перцем. Але ця їхня ажнабія перевершила всіх. Вона тут дає прикурити всій нашій околиці. Рятунку від неї нема. А в тебе, якщо не секрет, яка справа до неї?

— Та в мене теж жінка українка, власне, я прийхав, щоб владнати сімейні проблеми... — уникнув докладніших пояснень Жаввад.

Власник крамнички багатозначно кивнув: «Розумію! Ну що ж, тримайся як можеш!»

Жаввад підняв голову і побачив, як на балкон третього поверху вийшла блондинка, мало того, що без головного убору (а Жаввад, представник традиційної шийтської родини, завжди почувався ніяково поряд з жінками з непокритою головою), та ще й коротко пострижена. Вона витягла на балкон великий килим і стала розвішувати його на бильцях.

«У них що, помічниць нема? Невже інженер не може собі дозволити, ну, нехай не філіппінку, то хоча б ефіопку, аби не виставляти свою дружину і себе самого на посміховисько! Де це бачено, щоб дружина мусульманина сама тягала килими!» — подумав Жаввад, однак наступної миті зрозумів, що сказав це вголос, бо відразу почув відповідь на своє, здавалось би, риторичне запитання:

— Вона час від часу бере собі робітниць, однак ті в неї довго не затримуються. Нічим їй не вгодиш: то ледача, то язиката, то неохайна, то тупа!

**Ажнабія на червоній машині у Qasqas,
Beirut, Lebanon**

...Сьогодні знову відправила в Ефіопію хатню робітницю. Ну чого мені так не щастить? Два місяці назад стала до неї являтися Діва Марія. Щоранку, рівно о шостій тридцять. Точно тоді, коли треба збирати дітей в школу. А вночі до неї хтось «приходив і душив». Щоночі. І тому вона не могла працювати вдень. Єдине, що вона могла робити, — це молитися. Ну, я їй не забороняю молитися. На-

АЖНАБІЯ НА ЧЕРВОНІЙ МАШИНІ

віть раз на місяць у неділю вожу в Магдуші¹². Я ж толерантна. А вона молиться частіше, ніж мій чоловік. А я що? А я тим часом роблю все сама. Але виникає запитання: за що я плачу гроші? Тож набралася сьогодні духу і спитала її: «Молілась літи на ночь, Дездемона?» Українською. Природно, вона нічого не зрозуміла. Я їй сказала, що їдемо в агентство. Вона остовпіла і відразу ж змінила тон на прохальний: «Мадам, мене сьогодні ніхто не душив! І навіть Діва Марія не являлась!» Я сказала: «Кіна не буде. Кінщик захворів». Знов українською. Вона знову нічого не зрозуміла. Словом, везу я її в агентство, яке має відправити її в Ефіопію, а сама собі думаю: «От я дурна! Відправила першу ефіопочку додому. А була вона нічогенька! Не дурила, не лінувалася. Просто молоденька, недосвідчена: помилково шлангом з водою помила стіни в кухні, вода потрапила в розетки, і в хаті вибило каграбу¹³. Хіба це злочин? От ефіопський Бог і покарав мене. Жодна помічниця після неї не вгодила мені.

 Maryna Hrymch і 302 інших осіб

 Подобається

 Коментувати

 Поширити

 Maryna Hrymch

Раджу звернутися до філіппінського Бога.

 Olena Andriychuk

Філіппінки вдвічі дорожчі, але в чотири рази ефективніші.

¹²Одне з місць паломництва ефіопських хатніх робітниць Лівану — греко-католицька (мелкітська) церква біля печери, в якій Діва Марія чекала на свого сина Ісуса Христа (Матінка Божа очікувальна).

¹³Електрику.

Aliona Chouf

А моя сегодня поставила стакан в кружку. Не могу вытащить. Давно я так не злилась. Как она его туда засунула? Маленькая, метр с кепкой, а силы... Пришел брат мужа, решил помочь вытащить стакан из кружки. Говорит: я знаю технологию! Налил туда масла оливкового; мучил, мучил, не получилось. Руки все в масле, кран в масле! Грит: сорри, не получилось. Убытки растут. Это еще муж с работы не пришел... Как вы понимаете, спать не пойду, не решив эту гигантскую проблему со стаканом и кружкой. Муж пришел и как-то не впечатлился. Сказал: фэйри налить... Умный такой! Короче, я решила пожертвовать более слабой фигурой – стаканом. Постучала краем о столешницу. Раз, он и выпал. В общем, победа! Ни кружка, ни стакан не пострадали. Вдруг пригодится. Выговорилась.

Natalia Chouf

А наша філіппіночка найкраща! Невидима. Не бачу її і не чую.

Natalia Mazzi

У родителей моего мужа когда-то была приходящая уборщица, так вот она умудрилась с тефалевской сковороды считать антипригарное покрытие, приняв его за нагар.

Irina Deineka

Это нормально, девочки? Вот сижу я с утра как-то с кофе на балконе. У соседей напротив на втором этаже служанка моет

АЖНАБІЯ НА ЧЕРВОНІЙ МАШИНІ

балкон, я и смотрю на нее непроизвольно... Тут у нее губка из рук падает на газон под балконом. И что вы думаете? Она берет и прыгает на газон со второго этажа за губкой! Я чуть не упала! И ничего с ней не случилось. Правда, хозяйка ей потом «вставила»... Спайдерменша!

Lena Asis

У меня раз кенийка инсценировала попытку самоубийства, я так испугалась! Одна с маленьким ребенком, не знаю что делать, звоню мужу, он далеко от дома был, сразу выехал, по пути по телефону всех поднял, приезжают, а эта с@ка сидит — чай пьёт! Ну, он ее сразу в агентство отвез.

Svitlana Yunis

А я одного разу просто офігела. Выходить моя красуня з туалету, а я її питаю, мовляв, не чула, щоб ти воду включала в крані, мила ти взагалі руки чи ні? А вона мені: «А навіщо? Я ж не какала, тільки піяла...» Хотілося розірвати її на шматки.

Жаввад вирішив скористатися моментом, тому набрався мужності і якомога лагідніше й чемніше звернувся до ажнабії, яка активно чистила щіткою килим:

— Бонжур¹⁴, мадам, кіфік¹⁵, чи не могли б ви посунути свою машину на десять сантиметрів углиб, щоб моя машина — ось оця — стала у безпечнішому місці?

¹⁴ У Лівані в міському середовищі прийнято вітатися французьким «бонжур».

¹⁵ Як справи? (У звертанні до жінки).

Ажнабія глянула на нього, і Жаввад одразу пошкодував про те, що до неї звернувся.

Її погляд спопеляв, і чоловік мало не провалився крізь землю. А вслід за поглядом на нього згори градом сипонулася тирада про те, що «на цьому клаптику землі живе родина мого чоловіка споконвіків» і що «я вже в цій родині десять років і тому маю право ставити машину там, де я захочу, а ти хто такий, щоб тут командувати, кому і як ставити машини?!»

Жаввад втягнув голову в плечі. Не мав би він спеціального завдання, то відразу скочив би в машину і чкурнув геть з цього диявольського місця. Однак не задля власного задоволення приперся він сюди аж із долини Бекаа, йому конче треба було вирішити свою сімейну справу з цією ажнабією, хоча б заради своїх чотирьох дітей. Тож він стояв, обплований і вкопаний, розгублено дивлячись то на незворушного бакалійника, що скорчив міну «Я ж тебе попереджував», то на щітку, якою блондинка чистила килим, неначе намагаючись протерти в ньому дірку.

І тут на балкон першого поверху вийшла старша жіночка, також без хіджаба. Висунула з балкону всю верхню половину свого огрядного тіла і вигнулась угору, аж він захвилювався, чи не випаде вона на вулицю. «О, це, мабуть, свекруха ажнабії, — подумав полегшено Жаввад, — зараз вона її провчить!»

І справді, старша жінка голосно гукнула: «Хабібіті¹⁶, скільки разів я тебе вчила не розмовляти з чужими чоловіками, та ще й так невіжливо!»

¹⁶ Дорогенька.

АЖНАБІЯ НА ЧЕРВОНІЙ МАШИНІ

Треба зауважити, що слово «хабібті» було вимовлено таким тоном, що навіть у Жаввада похолело під шкірою.

Ажнабія на червоній машині у Qasqas, Beirut, Lebanon

Моя свекруха запросто могла б отримати «Оскара». Або два. За майстерність використання інтонації під час звертань до невістки, тобто до мене. По її «хабібті» я вже точно знаю, чого вона від мене хоче. Варіант перший: «А чи не забагато ти тринькаєш чоловікових грошей?»; варіант другий: «А знаєш, який чудовий малюнок намалював мені твій синочок! Це ти його навчила? Шатра¹⁷! Можеш же бути хорошою невісткою, коли захочеш!»; варіант третій: «Ну ти й стерва!»; варіант четвертий: «Чи не могла б ти мені повісити штору?»; варіант п'ятий: «Твоя собацюра знову наклала у мене на килимок перед дверима. Вся у свою хазяйку!» І так до со-того. Я так само за десять років відточила майстерність маніпулювати звертаннями до неї. Коли я хочу попросити: «Я там забула виключити м'ясо, забіжіть до мене на кухню, пліз, виключіть, щоб не згоріло!», — то використовую ніжне «мамо». А якщо хочу сказати: «Шла бы ты домой, Пенелопа», — то називаю її суворим «тант¹⁸ Зейна».

 Маруна Нрумч, Зумурруд і 214 інших осіб

 Подобається

 Коментувати

 Поширити

На свекрушине зауваження невістка закотила очі під лоба. І тільки-но надумала дати гідну відсіч, як на балкон другого поверху вийшла ще одна жінка,

¹⁷ Молодчинка.

¹⁸ Тітка.

віком десь посередині між свекрухою і блондинистою невісткою.

— Матусю, не надривайся, — сказала вона, нахилившись через перила балкону до старшої жінки, — якщо людину змалку не навчили вихованості, то зараз нічим уже не допоможеш! — І демонстративно заглянула на вищий поверх, де терла килим щіткою ажнабія.

Та моментально випалила у відповідь:

— Ну, якщо тебе так гарно виховували з дитинства, чому цього досі ніхто не оцінив? Вже на сороківку повернуло, а ти все досі незаміжня!

Обличчя жінки з середнього поверху взялося багрянцем:

— Ну, подивись на неї, яка вона язиката! Бідний, бідний братик! З ким він живе! — І вона театральньо витерла уявну сльозу зі щоки.

Жаввад дивився на сімейний спектакль з відчаєм, бо розумів, що після такої сцени, спровокованої ним же самим, його власну справу буде вирішити в стократ важче. Але йому кров з носа треба було порозумітися з ажнабією, а зважаючи на місцеві звичаї, не лише з нею, а з усією її сунітською родиною. Шанси Жаввада на успішне розв'язання його проблеми танули на очах.

Нарешті на нього звернула увагу свекруха:

— А ти, чоловіче, чого зириш? У тебе що — своїх проблем мало?

Жаввад хотів був привітатися, але в нього пересохло в горлі й він закашлявся. Прочистивши горло, він якомога ввічливіше сказав:

— Мадам, бонжур, кіфік, я маю справу до вашої невістки...

АЖНАБІЯ НА ЧЕРВОНІЙ МАШИНІ

Не встиг він завершити фразу, як обурена свекруха застрочила, немов швейна машинка:

— І яку це таку справу ти можеш мати до моєї невістки? І чи не вчили тебе у твоїй сім'ї правилам доброго тону? Перш ніж звертатися до жінки, — владнай справу з її чоловіком!

— Без тебе знаю! — буркнув собі під носа Жаввад. — Сто років вас би не бачив!

Власник бакалійної крамнички схвально хахикнув собі під носа.

— То яка у тебе справа? — поцікавилася свекруха, і відчувалося, що її просто розпирає з цікавості.

У Жаввада не було ні найменшого бажання ділитися своїми секретами з цією жінкою, тому він ухильно відповів:

— Я все владнаю з вашим сином. Він є?

— Ні, він буде за годинку, можеш зачекати в нашому домі! Поки поп'єш кави, він і повернеться! Агля вусагля!¹⁹

Жаввад завагався, чи не краще йому піти прогулятися, але, зустрівшись з очима бакалійника, який кліпнув, ніби на знак «погоджуйся», прийняв запрошення.

Як і годиться, в сімейному будинку Ідрісів кожен поверх належав окремій родинній гілці. Старше покоління жило на найнижчому, першому поверсі, прямо над мезоніном. Дивно, що для доньки виділили окремий — наступний — поверх, очевидно, це було тимчасово, поки один із братів десь на заробітках. А може, у такий спосіб родина хотіла «за-

¹⁹Ласкаво просимо!

манити» жениха. На верхньому поверсі жила сім'я ажнабії.

Вітальня, куди запросили Жаввада, була облаштована в типовому арабському стилі: заставлена важкими меблями, обвішана репродукціями маловідомих художників, обкладена килимами, обставлена столиками різної форми з важкими скляними кришталевими салатницями, цукерницями, фігурками, вазочками зі штучними квітами... Кімната була як дві краплини води схожа на вітальню його матінки, навіть ялинку в кутку було прикрашено такими самими ялинковими прикрасами, як у нього, тому він одразу відчув себе як удома і за звичкою вмовився в шкіряне крісло, подібне до того, яке його матінка ревно оберігала для нього від посягань чужих сидниць. І тут упіймав на собі косий погляд тітоньки Зейни (так звали матір сімейства) і зрозумів, що вона так само ревно оберігає це крісло для свого синочка, тобто чоловіка ажнабії. Тому він поспіхом пересів на диван, чим викликав схвальний вираз на обличчі господині.

Де й поділася ворожість, яка спалахнула на початку їхнього знайомства! Жаввад почувався не згірше, ніж десь у гостях у своїй долині Бекаа. Звичайно, трохи бракувало суто шіїтських атрибутів, однак нічого й не насторожувало. Під час розмови Жаввад з'ясував, що чоловіка ажнабії звати Ахмад, що в них четверо дітей (три хлопчики й дівчинка), і під серцем йому защеміло від заздрості, бо, як жартував його Вірунчик, — «у мене троє дівчат і лише один хлопчик випадково затесався».

АЖНАБІЯ НА ЧЕРВОНІЙ МАШИНІ

Зумурруд у Baalbek, Bekaa Valley, Lebanon

Дівчата, як ви ставитеся до того, що коли в сім'ї один хлопчик, то він «уахід²⁰»? Я довго не могла цього зрозуміти: який «уахід», коли в нього повно сестер?)))

 Маруна Нрумчх і 113 інших осіб

 Подобається Коментувати Поширити

Anna Tabakh

У нас у селі й досі вважають, що родини без хлопчика неповні, і тиснуть на своїх дітей, щоб ті народжували й народжували.

Svitlana Nymr

Коли мала моя народилась, яюсь зустріли тітку чоловіка. Та питає, показуючи на візочок: «Ншалла сабі²¹?», — чоловік відповів, що ні, дівчинка. Так от та її ліванська лайка у мене досі в голові!

Maria Tymseh

Я всегда говорю: «Слава Богу, что послал мне сразу двоих сыновей». По крайней мере, вопрос наследников²² закрыт))

Alina Ramadan

Было бы что наследовать, честное слово. Вон у меня три наследника зазря пропадают.

²⁰ Син-одинак.

²¹ Тут: Дякувати Богу, хлопчик?

²² Як і в інших культурах, хлопчиків у ліванських родинах називають «спадкоємцями».

Iryna Salam

И не говори. Толку мне из моих двух ребят, у нас пока и дать им нечего, кроме образования)) Девкам хоть квартиры-дома строить не надо...

Lena Khoury

А наша бабуся любить своїх дочок так, що дозволяє їм на голову сидати й експлуатувати себе по повній. Щоправда, не всіх. Лише успішних у заміжжі.

Під час розмови Жаввад признався тітоньці Зейні, що в нього жінка теж ажнабія і теж з України. Власне, після цього розмова полилася жвавіше, бо господиня зрозуміла, що нічого загрозливого у Жаввадовій «справі» немає.

Через хвилин двадцять до кімнати під приводом «допомогти матінці» прийшла дочка тітоньки Зейни — Жасмін — і гордо внесла тацю з фатушем та ўра аайнабом²³. На Жаввада вона кинула уважний погляд, яким незаміжня жінка зазвичай оцінює чужого чоловіка, намагаючись визначити, чи він одружений, і тим самим з'ясувати, чи має вона хоч який-небудь шанс. Жасмін «сьомим чуттям» визначила, що гість давно вже сімейний, і моментально втратила інтерес до його персони.

Жаввад чекав, коли ж спуститься зі свого поверху ажнабія. Невже їй ані крихти не цікаво, яка справа привела його в її дім? Але тої все не було й не було. І лише тоді, коли настав час обіду, вона прийшла з

²³ Фатуш — традиційний ліванський салат, ўра аайнаб — голубці у виноградному листі.

АЖНАБІЯ НА ЧЕРВОНІЙ МАШИНІ

найменшим сином, який, немов ворожий винищувач, усе трошив на своєму шляху.

Відразу ж у кімнаті між невісткою і свекрухою зав'язалася суперечка. Перша обурювалася, чому друга не поховала увесь свій «дорогоцінний кришталь» (це було вимовлено з такою інтонацією, що радше означало «старомодний мотлох»), якщо вже запросила її на обід разом із молодшим онуком. А стара огризалася, що, «на відміну від декого» (тобто, звичайно, від невістки), вона — справжня господиня, тому квартира у неї завжди «у вірцевому стані».

— ...адже щохвилини в домі може з'явитися гість, — вказала вона очима на Жаввада.

Той трохи знітився, особливо коли почув тихеньке доповнення ажнабії «до того ж непроханий».

Вона була струнка і худорлява, з натуральним світлим волоссям. Саме такі жінки в першу чергу впадають в око арабським чоловікам. Шкода, що на обличчі таких красунь не написано, який у них характер.

Ажнабія упіймала на собі уважний, при цьому «непрямий», як це заведено на Сході, погляд Жаввада.

— Ну що ж, — зовсім не за східними звичаями, першою почала знайомитись вона, — мене звати Павлина.

Жаввад увесь напружився: він так і не при звичаївся за шість років навчання в Україні і за десять років співжиття зі своїм Вірунчиком вимовляти літеру «п»²⁴.

Натомість ажнабія, здогадавшись про Жаввадову фонетичну проблему, східно посміхнулася і пожартувала:

²⁴ Арабська мова не має фонем і літери «п».